

GENERALKONSUL FOLKE BÖKMAN 60 ÅR.

Den 3 ds fylde generalkonsul Folke Bökman i Stockholm 60 år. Generalkonsul Bökman är en av de rikssvenskar, som först började intressera sig för stamfrändernas i Estlands öde. Hans strävan har varit att skapa varaktiga kulturförbindelser med svenskarna östanhavs och som det starkaste beviset härför gäller det Svenska läroverket i Haapsalu. Grundandet av detta läroverk möjliggjordes därigenom att generalkonsul Bökman donerade 25.000 kr. för ändamålet. Även den svenska lantmannaskolan har med intresse omfattats av generalkonsul F. Bökman för att nu inte tala om "Kustbon." Mångfaldiga gånger hava runöborna fått erfara generalkonsul Bökmans intresse, då han under för dem mindre gynnsamma år ställt

livsmedel till deras förfogande.

På sin 60-årsdag får generalkonsul F. Bökman otvivelaktigt mottaga en stor mängd lyckönskningar och välgångsönsknningar från olika håll och vi beäven att av fullaste hjärta få instämna däri. A. S.

S.O.V:s årsmöte

hölls söndagen den 26 mars på Birkas Folkhögskola. Ett 30-tal medlemmar hade infunnit sig från olika håll i svenskbygden. Vormsöborna voro på grund av menföre förhindrade att närvara.

Till mötesordförande utsågs enhälligt hr M. Westerblom och till sekreterare hr A. Stahl.

Ordföranden föredrog årsberättelsen och framhöll därvid, att föreningen S.O.V. i år fyller 30 år. Det första styrelsemötet hölls nämligen år 1909 på Bysholm. Föreningen gör i högsta grad skäl för sitt namn "Svenska Odlingens Vänner," ty den är faktiskt en förening, som på allt sätt befrämjat den svenska odlingen och sålunda i möjligaste mån förverkligat sin uppgift. S.O.V. har tidtals arbetat under stora ekonomiska svårigheter, men tack vare förståelse och offervilja bland våra stamfränder i Sverige för våra strävanden, har föreningens verksamhet utvecklats och utvidgats i hög grad. Så uppgick t. ex. budgeten under de första verksamhetsåren till blott c:a 2.000 kr., då den nu däremot belöper sig på omkring 20.000 kr.

Efter ordförandens anförande föredrog föreningens kassör major Lindquist 1938-års kassaberättelse, som av årsmötet

enhälligt godkändes i den form styrelsen uppställt den.

Likaså antogs enhälligt det av styrelsen framlagda budgetförslaget för 1939.

Till revisorer för innevarande år återvaldes frk. Dagmar Petterson, hrr Joh. Berggren och Joh. Gjärdman. Till suppleanter återvaldes hrr Axel Nyman och Georg Stahl.

Beträffande mötesförhandlingarna må särskilt påpekas, att diskussionen var saklig och att hela mötet präglades av sällspord enighet och allvar.

Haapsalu-Vormsi-linjen i nya händer.

På anmodan av kommunikationsministeriet kommer A. B. G. Sergo & Co att övertaga ångbåtstrafiken på linjen Haapsalu-Vormsi fr. o. m. instundande säsong. Hittills har handelsman Väeden och andra vormsöbor innehafträttigheterna på denna linje.

Dir. B. Sergo besökte Haapsalu på förra lördagen för att göra sig förtrogen med förhållandena, så att trafiken så snart som möjligt måtte kunna ordnas. Men nu lär vissa svårigheter ha uppstått att få tag i en lämplig båt. G. Sergo & Co äger visserligen ett reservfartyg "Viire," som möjligen skulle lämpa sig, men då detta har ett djupgående av 5 fot, och båtar som trafikera Haapsalu-Vormsi-linjen, få ha högst 3—4 fots djupgående, torde "Viire" icke komma i fråga. G. Sergo & Co har därför för avsikt att inköpa vormsöbornas motorbåt "Svea," som hittills trafikerat linjen, men antagligen kommer en större båt senare att anskaffas. "Svea" rymmer 50 personer.

Äggens användning i hushållet.

Det är nu den tid på året, då man har gott om ägg i lant-hemmen, d. v. s. i de hem där man har höns. Man kan ju få en liten inkomst om man säljer äggen, och om slanten inte är så stor, så är den i alla fall välkommen. Men även om det är frestande att sälja så mycket som möjligt, bör man nog inte glömma det egna hushållet, särskilt under de tider, då äggen äro billiga. För husmodern har äggen stort värde, inte bara därför att de ha stort näringsvärde utan lika mycket därför att det med ägg går så mycke lättare att tillaga en god och närande kost. Särskilt för barn och sjuka äro äggen oersättliga.

Under den tid, då äggen äro billiga, bör man passa på att lägga in ägg till förvaring. För en kortare tid kunna ju äggen förvaras enkelt nog i en korg eller låda, men önskar man bibehålla dem friska under längre tid, är det nog bäst att lägga in dem i vattenglas. Som inläggningskärl kan man använda t. ex. en träbytta eller en hink. Äggen måste vara absolut friska. Till 10 kg ägg beräknas 1 liter vattenglas (finns att köpa hos färghandlare t. ex. hos Selg i Haapsalu) som blandas i 9 liter vatten. I denna blandning nedläggas äggen så, att de äro alldeles täckta. Efter 3 veckor har vattenglasets stelnat till en fast, vit massa, ibland kan det dröja längre, innan det stelnar, men det gör ingenting för äggen. Kärl förvaras sedan på svalt ställe.

Såväl färskas ägg som konserverade ha stor användning i hushållet, fastän de konserverade lämpa sig inte så bra till att koka. Man kan använda dem som löskokta (3—4 min), som lätt stekta, "förlorade," i äggstanning och ägg-röra, som uppvispade med varm mjölk, buljong eller te. Vidare har ägg stor användning som bindemedel i puddingar, i kakor, såser och i soppor för att göra dessa simmiga.

Här följa några recept på olika ägggrätter.

Enkel äggstanning (4 pers.)

3 ägg 3 tsk. vetemjöl
4¹/₂ dcl. mjölk 1 tsk. salt.

Beredning: Alla ingredienser vispas tillsammans och slås i en smord form. Gräddas i ugn i vattenbad eller ovanpå spisen. Kan även sättas direkt i ugnen. Serveras med någon god stuvning.

Ägggröra (4 pers.)

3 ägg 1 tsk. salt.
3 msk. mjöl vitpeppar
¹/₂ l. mjölk 1 msk. smör.

Beredning: Litet av mjölken vispas med mjölet och kryddorna till en slät smet som får svälla ung. 1 timma. Då tillsättes resten av mjölken samt äggen. Smöret smältes i en kastrull och häri hälls smeten. Allsammans får under försiktig omrörning sjuda över svag eld. Då och då lyftes kastrullen från elden. Massan får ej koka, ty då skär den sig, blir grymig och tunn. Då den är tjock, slät och blank, slås den upp i karott och serveras med bräckt skinka.

Enkel omelett (4 pers.)

3 ägg 4 dcl. mjölk
2 tsk. vetemjöl } Till pannan:
³/₄ tsk. salt } 1 msk. smör.

Beredning: Äggulorna vispas med salt, mjöl och mjölk till en slät smet. Vitorna slås till skum och medblandas i smeten. En stekpanna upphetas och häri brynes smöret lätt. Smeten ihålles, och omeletten insättes i god ugnsvärme 15—20 min. Då den stannat och fått vacker färg är den färdig. Lossas försiktigt och uppställes på ett runt lock. Hälften av omeletten föres försiktigt över på ett varmt fat, och en stuvning, t. ex. med spenat, svamp, fisk o. d. lägges härpå. Den andra hälften vikes över och omeletten serveras genast.

Skånsk äggkaka (6—8 pers.)

1 lit. mjölk, 4 dcl. mjöl, 6 ägg, 1 tsk. salt, 1 msk. socker, 1 bit saltat fläsk.

Beredning: Av mjöl, mjölk, salt, socker och ägg göres en vanlig pannkakssmet. I en stekpanna steker man fläsket. Några skivor jämte litet flott tages upp. Resten av fläsket

ligger kvar i pannan. Nu slår man äggsmeten i pannan, som ställes över svag eld, man lossar då och då med en gaffel. När man ser att den stannat och fått färg, slår man upp den på ett stort grytlock. Resten av fläskskivorna och fläskket slås i pannan och man låter kakan glida ner igen med den gräddade sidan upp. Gräddas på andra sidan. Sedan är det lätt att slå upp den på ett fat. Skäres i lagom stora bitar. Smakar utmärkt gott.

Forts.

E. B.

En sagoafton

anordnades torsdagen, den 30 ds i svenska skolan i Tallinn. Ur den populära filmen "Snövit och de sju dvärgarna" visades ett 30-tal ljusbilder i paroskop. Bilderna leedsagades av musik. Dessutom framförde skolbarnen en liten lek ur samma saga samt några roliga berättande sånger.

De unga och de yngsta voro synnerligen förtjusta i den gamla sagan.

Genom legationsrådet Hellstedts vänliga omtanke blev publiken även i tillfälle att se en mycket intressant film om Sveriges land och folk.

Filmen har skänkts från Sverige till Estlands Kulturfilm och har nyss anlänt hit. Det är meningen att den skall visas i skolor och föreningar. Innan den svenska texten hunnit ändras till estniska fingo alltså estlandssvenskar se filmen. Skada bara, att svenskbygden saknar elektrisk ström, annars hade en större allmänhet där blivit i tillfälle att på detta sätt stifta bekantskap med Sverige.

En stor svensk-estnisk ordbok under utgivning.

Som en följd av de allt livligare förbindelserna mellan Estland och Sverige har ett behov uppstått att åstadkomma en ordbok avsedd att tjäna olikartade och vidsträckta syften. Nu begynner en ordbok på omkring 800 sidor i stort format att utkomma, vars redaktion består av professorn i svenska språket vid Tartu universitet Per Wieselgren, dr. Paul Ariste och professor Gustav Suits. Utom ett rikhaltigt ordförråd

En stor...

med omkring femtiotusen uppslagsord innehåller lexikonet en utförlig svensk grammatik och som tillägg en norsk och dansk ordförteckning jämte förklaringar över de viktigare skiljaktigheterna mellan dessa språk och svenskan. I synnerhet för folk med förkunskaper i svenska blir det på så sätt lätt att lära sig förstå litteratur även på de andra nordiska språken. Boken utkommer på Estniska Litteratursällskapets förlag i Tartu i sex häften och kostar vid förutbeställning in till första maj tolv kronor, om summan genast erlägges, eller femton kronor på avbetalning, varvid en inbetalning på tre kronor göres samtidigt med beställningen och sedan två kronor för vart utkommet häfte. Sedan verket vid årsskiftet 1939-40 avslutats, kommer boken att betinga ett pris av tjugu kronor. Det är därför lämpligt för alla, som ha

intesse av att anskaffa detta grundliga och korrekta stora arbete, att insända sina beställningar före den första maj till förlaget, adress Eesti Kirjanduse Selts, Tartu, Aia 19 och insända betalningen med postgiro nr. 20-36, (posti jooksvale arvele).

Vormsi.

Instundande sommar kommer på föranstaltande av Estlands naturskyddsförbund (Looduskaitse-liit) växt- och djurvärlden på Vormsi att undersökas. Dr. Vilbaste från Tallinn blir ledare för expeditionen, som bl. a. räknar även studenter och ett 10-tal skolelever från Tallinn. Undersökningarna torde taga c:a 3 veckor.

Ruhno (Runö).

Till kommunalsekreterare har tillförordnats Tomas Osterman, som även tidigare skött denna syssla.

Runöbornas postförare Julius Wapper, som redan den 17 mars anlände till Kuressaare via Mön-tu för att hämta post, har på grund av ishinder i Riga viken blivit fördröjd, så att han ännu den 29. III var i Sörve.

“Stockholmsföreningens Estlandsutskott

arbetar på att skaffa estlandssvenskarna en idrottsplats. Det är närmast det s. k. Estlandsutskottet av Riksföreningens lokalförenig i Stockholm, som har hand om det svenska kulturarbetet bland våra språkfränder där ute. Under senare år har även samarbete mellan svensk och estlandssvensk idrott inletts, om dock detta arbete befinner sig på förberedande stadium. Så deltog för några år sedan estlandssvenskarnas idrottsinstruktör i en sommarkurs, som Svenska idrottsförbundet anordnade vid

En slavmarknad i Estland

av Bera Falk.

II

Plötsligt tvärtstannade Luden, och började ivrigt betrakta en av kvinnorna. Den trälkvinna, som fångat köpmannens intresse, satt något avsides från sina olyckssystrar, och såg ut att vara omkring tjugofem år. Hennes ansikte, ehuru blekt och lidande, var underbart skönt, omramat av guldgående hår, som flöt ned över axlarna. Trasorna, i vilka hon var hölj, förmådde ej dölja en smärt och välväxt kropp.

Länge stod den reslige och blåögde vikingen och köpmannen från Viken och betraktade den vackra trälinnan, och hon rodnade därvid starkt. I främlingens ögon lyste en glöd och värme, som gjorde trälinnan förfärad, men på samma gång uppsteg en oförklarlig känsla i hennes bröst.

Slutligen tog Luden ett par steg fram mot henne och utbrast:

— Drottning Estrid, konung Trygges unga änka, grymt har ödet farit fram mot dig!

Vem kunde ana, att i trälinnornas flock finna Vikens forna unga och sköna drottning?

— Främling, du är från Norge, och känner mig! utropade trälkvinna, i det hon föll på knä framför Luden. Ack, jag bönfaller dig, främling, köp mig fri från trældomen! Av vilda estniska vikingar intogs borgen i Norge, där jag efter min gemäls död vistades hos mina fränder. Tillsammans med flera andra kvinnor fördes jag till detta land. Nu skall jag, som du förstår, försäljas till den högstbjudande.

Luden reste upp drottning Estrid från marken med orden:

— Ej höves det konung Trygges änka, den väna drottningen, att böja knä för en av sina forna undersåtar!

— Du är då från Viken, min döde herre och konungs land? sporde drottning Estrid häpen.

Luden bejakade frågan.

— Säg mig, hugstore kämpe från Viken, fortfor Estrid ivrigt, vad begär du för att köpa mig fri. Såväl köpesumman, du erlägger till den estländske viking, som äger mig, som ock det du vill hava i ersättning för denna tjänst, skola mina

fränder i Norge giva dig, när du fört mig till dem.

Under tystnad betraktade Luden den unga kvinnan med allt varmare ögon. Och under bävande ängslan besvarade hon den manligt sköna kämpens blickar.

Outgrundligt leende svarade Luden omsider:

— Väna och ljuva drottning från mitt eget hemland, för dig vill jag ej längre vara en främling. Ur trældomsbojan skall jag lösa dig, men lönen härför skall du själv, ej dina fränder i Norge, skänka mig.

Drottning Estrid blev vit som snö, och sökte undvika Ludens varma blick. Hon viskade knappt hörbart:

— Jag, en arm trälinna, vad har jag att skänka dig, en rik och högättad man från Norden? Den eländigaste bland elända är jag; endast trasor hölja min kropp.

Men Luden avbröt henne:

— Trasorna förmå ej dölja din kropps underbara skönhet och tjugande behag, drottning Estrid. Ditt hår flyter som renaste guld ned från dina skuldror, och dina ögon lysa likt strålände stjärnor på himmelens fäste.

Forts.

Stockholmsföreningens...

Malmslätt. Vidare har Svenska idrottsförbundet skänkt såväl idrottsmaterial som instruktionsböcker till den estlandssvenska sportorganisationen.

Men vad estlandssvenskarna fortfarande sakna är idrottsplats. Tanken har därför dykt upp i Sverige, att man här hemma skulle ställa medel, exempelvis av tipspengar, till förfogande för att skaffa de idrottsintresserade estlandssvenskarna ett modernt tillhåll, en centralplats, där de kunna hålla sina tävlingar och där de i framtiden t. o. m. skulle våga sig på att bjuda in rikssvenska idrotts-trupper, något som för våra landsmän i förskingringen skulle vara av den allra största betydelse för att stärka kulturbanden. Estlandsutskottet har genom riksantikvarie Curman redan hört sig för om möjligheten om att få tipsanslag, och inom organisationen hyser man det bästa hopp om att kunna få ihop medel till en sådan idrottsanläggning, vilken i så fall skulle förläggas invid det Svenska gymnasiet i Hapsal. Där finns det en äng, som estlandssvenskarna med egna medel provisoriskt gjort i ordning för sina tävlingar, och där tävla årligen de svenska kommunerna på "Estlandssvenskarnas idrottsdag."

Allsvensk Samling.

Inbördeskriget i Spanien slut.

Kanonernas dån och maskingevärens smatter ha äntligen tystnat över hela det sargade Spanien och ett annat ljud fyller nu den vårmilda luften. Det är kyrkklockorna, som för första gången på två år börjat ringa från Madrids mäktiga tempel till de små bykyrkorna vida omkring på den andalusiska landsbygden. Och detta försonande oavbrutna ringande ljuder också som en välkomsthälsning åt de väldiga livsmedelskaravaner och ambulanstransporter, som nu i de genomtågande truppernas spår söka sig ut till alla delar av de kapitulerande områdena.

Miljonstadens invånare, som under tvenne år lidit brist på så gott som allting, ha nu åter möj-

lighet att äta sig mätta och njuta ro och frid. Huru välgörande detta skall kännas, torde ej vara svårt att fatta i synnerhet för dem, som själva hava upplevat krig och nöd. Den nationalistiska regeringen har sörjt för att livsmedel skola utdelas bland befolkningen överallt både i städerna och på landsbygden, där sådant är nödvändigt. De kvarblivna kyrkorna äro till trängsel fyllda både natt och dag av andäktiga skaror, som tacka och prisa Gud för att landet fått fred.

De överlevande prästerna, och munkarna ha ställt sig i barmhärtighetens tjänst, ty bland en av hunger och umbäranden utmärslad befolkning rasa naturligtvis alla slags sjukdomar och andra lidanden.

Överallt ha Francos trupper mottagits med den största hämförelse, och något motstånd har ej någonstades förekommit vid inmarschen i de kapitulerade städerna.

Huru länge freden varar, är ju svårt att säga, ty enligt historien har Spanien under de senaste århundradet haft ungefär en revolution eller uppror vart femte år.

Folkökning i Svensk-Finland.

Mångahanda olycksprofetior till trots, nämligen att den svenska folkstammen i Finland vore en utdöende stam, kunna vi meddela att en betydande folkökning ägt rum vid senaste statistiska undersökning.

Antalet födda under år 1938 uppvisar en ökning, som motsvarar ett födelsetal om 13,73 promille mot 13,03 promille 1937, medan jämförelsetalet för antalet döda är 12,02 promille 1938 mot 12,08 under år 1937. Enligt kyrkoböckerna utgjorde antalet invånare i det svenska Finland vid utgången av 1938 400,315 personer mot 399,654 föregående år.

Estland centraliserar linhandeln.

Regeringen har i parlamentet framlagt en lag om ordnande av handeln med lin. Lagen förutsätter, att för reglering av linmarknaden och för främjande av linodlingen i Estland en centralförening "Eesti Linaeksport"

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

Redaktion:

A. Stahl, ansvarig red.

E. Nyman, red.-sekr.

Rüütli 3, Tallinn.

Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes	Utlandet
1 år Ekr 2:—	1 år Ekr. 4:—
1/2 " " 1:—	1/2 " " 2:—

upprättas, vilken skulle ha till uppgift att höja linodlingsnivån, standardisera hithörande varor och minska fluktuationerna i linprisen. Den nämnda föreningen skulle ha ensamrätt till linimport, -export och -uppköp.

Kurs i bakning.

För någon tid sedan anordnade Vormsö Kooperativa handelsförening en 3-dagars kurs i bakning. Husmor på Birkas folkhög- och lantmannaskola fru E. Byström ledde kursen, i vilken 12 personer deltog. Under denna sakkunniga ledning fingo kursdeltagarna i prästgårdens rymliga kök lära sig att baka ett 30-tal olika bakverk. Handelsföreningen skänkte ingredienserna såvitt om ägg och smör, som deltagarna själva hade med sig.

Kursavslutningen ägde rum i samband med Handelsföreningens årsstämma, då allmänheten blev i tillfälle att beundra de utställda bakverken. Efter stämman höll rektor P. Byström ett föredrag om jordbrukets omdaning.

Samkväm på folkhögskolan.

Lördagen den 18 mars voro lärare och elever från det svenska läroverket i Haapsalu inbjudna till ett enkelt samkväm på Birkas folkhögskola. Detta utgjorde svarsvisit på birkasbornas besök i Haapsalu Lucia-dagen. Efter en 6 km lång promenad samlades man kl. 6-tiden på e. m. i skolans hemtrevliga sal. Glada sånger och lekar höjde stämningen. Folkhögskolans elever uppförde därvid även ett skådespel, som hette "Åter till modernäringen."